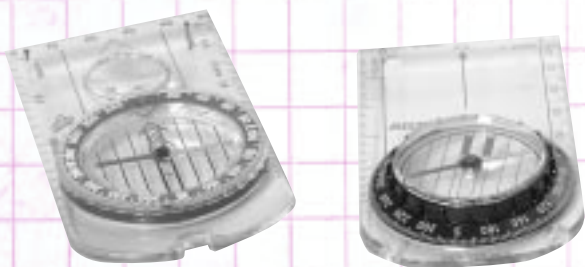

Op deze steekkaart vind je informatie over soorten kompassen en touwbezettingen.

Indeling van de kompassen

Er bestaan honderd en één kompassen. Om het een beetje overzichtelijk te houden, beperken we ons in dit artikel tot de magneetnaaldkompassen. We bespreken ze aan de hand van de bouw en het gebruik van het kompas.

Magneetnaaldkompassen kan je opdelen in drie grote groepen: kaartkompassen of liniaalkompassen, spiegelkaartkompassen en vizierkompassen.

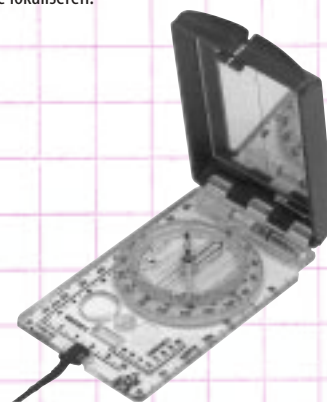

Kaartkompassen

Het kaartkompas is het meest verspreide type. Het is goedkoop en handig in gebruik. Ideaal voor beginners dus. De bovenplaat is doorzichtig, waardoor je het kompas goed kan gebruiken op een kaart. Meestal is de bovenplaat ook voorzien van een liniaal met mm-aanzetstreepjes en één of twee roomers. Op het terrein is het kompas minder precies omdat je de richting uitsluitend kan bepalen aan de hand van de richtingspijl. Bovendien is het onhandig om de magneetnaald in het oog te houden terwijl je een voorwerp op het terrein probeert te lokaliseren.

Spiegelkompas

Het spiegelkompas is bijna identiek aan het kaartkompas, behalve dan dat aan de bodemplaat een spiegel is bevestigd. Als je de spiegel in een hoek van 45 graden zet, kan je gemakkelijk de magneetnaald in het oog houden terwijl je de staprichting bepaalt. Aan de bovenkant van de spiegel is een vizier. Hierdoor kan je veel nauwkeuriger een voorwerp in de verte lokaliseren dan met een richtingspijl. Doordat ook de bodemplaat doorzichtig is, kan je er gemakkelijk mee op een kaart werken. Dit kompas is een stuk duurder dan het kaartkompas en ideaal als je regelmatig een kompas gebruikt.

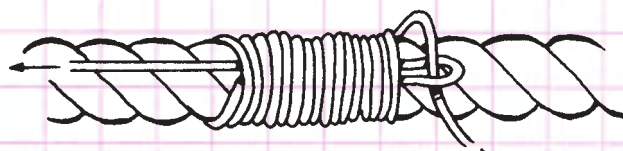
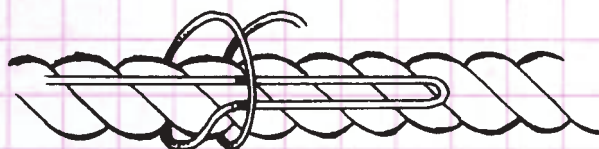
Touwbezettingen

Als je wil vermijden dat een dun kunstvezeltouw 'aftakelt' ofwel uitrafelt, kan je het afsmelten met een vlam of een heet mes. Maar bij kunstvezeltouw dikker dan 4 mm of met een complexe structuur (bv. een metalen hart), bij natuurvezeltouw en staaldraad kan je het uitrafelen het best tegengaan door de kop van het touw af te binden met een dun touwtje. Zoiets heet een touwbezetting of takeling.

Voor een touwbezetting wordt als 'dun touwtje' meestal schiemansgaren gebruikt, maar ook eenvoudig vlas- of hennepgaren is geschikt. Er bestaan verschillende vormen van touwbezetting, we beperken ons hier tot de eenvoudige takeling en de eenvoudige zeilmakerstakeling.

De eenvoudige takeling

De eenvoudige takeling is heel makkelijk en snel te leggen, maar ze schuift ook vrij gemakkelijk van de kop van het touwwerk af.

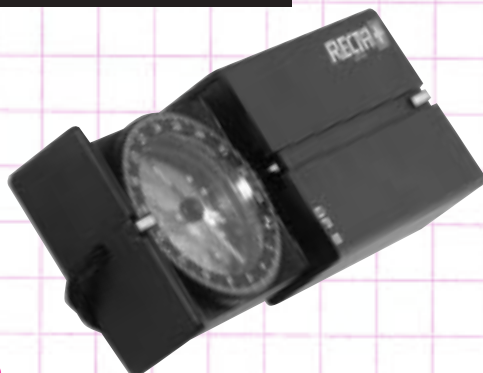
AANTREKKEN TOT HET LUSJE
MIDDEN ONDER DE TAKELING ZIT,
EINDJES AFKNIPPEN

Tekeningen: Pionieren Scouting Nederland 1.2.3.5. (blz. 8 & 9)

Op deze steekkaart vind je informatie over soorten kompassen en touwbezettingen.

Indeling van de kompassen

Vizierkompas

Het Lucifendoosje

Bij het Lucifendoosje zit het kompas in een doosje. Als je het wil gebruiken, moet je het eruit trekken. Daardoor klapt er een spiegel uit die automatisch in een hoek van 45 graden valt. Het voordeel van dit model is het formaat. Doordat je het kompas in elkaar kan schuiven, neemt het weinig plaats in. Maar omdat de bodemplaat en het kompasshuis niet doorzichtig zijn, kan je er iets moeilijker mee op een kaart werken.

Het "Amerikaans Leger" kompas

Dit kompas is een goedkope uitvoering van het vizierkompas. Je kan er niet mee op een kaart werken omdat het niet doorzichtig en rond is. Door die vorm kan je het niet gelijk leggen met een vierkantennet of de zijkant van de kaart. Bij gebruik zal je merken dat de naald vaak niet *gedempt* is en bijgevolg vrij onrustig beweegt. Met dit type kompas kan je moeilijk vizieren (zie O&W dec 2000) omdat je met het kompas zelf moet draaien bij het uitzetten van de graden. Je kan er ook niet mee in een beweging vizieren waardoor het minder nauwkeurig is. Het kompas is wel een stuk goedkoper dan alle andere modellen.

Touwbezettingen

De eenvoudige zeilmakerstakeling

Als je wat meer zekerheid wil, is de eenvoudige zeilmakerstakeling een goed alternatief. Deze takeling zal ook na lange tijd en onder wisselende belasting niet van de kop van het touwwerk afglijden.

1. Draai het uiteinde van het te bezetten touw een paar slagen open en leg een lus op een kwart van de lengte van het dunne koordje rond streng 1.
2. Trek de lus niet aan, draai de strengen weer om elkaar heen en draai met het langste eindje van onder naar boven.
3. Leg nu de lus om streng 1 en trek die met het korte eindje strak aan.
- 4 en 5. Tot slot knoop je de twee eindjes van het dunne koord met een platte knoop aaneen, zodat de platte knoop midden tussen de strengen op de kop van het touw komt te liggen.

Tip: dompel de einden van het touwwerk even in lijm (bv. behangerslijm) nadat je de bezetting hebt aangebracht. Laat de lijm een tijdje uitdrogen zodat de takeling stevig vastzit op de kop van het touwwerk en afglijden voorkomen wordt.

